

VILÁG OSSZÁG

Kolozsvár
1946 július 12

Szerkesztőbizottság: BENEDEK MARCELL, KACSÓ SANDOR, KÓS KÁROLY
Felelős szerkesztő: BELOGH EDGÁR

Péntek
III. évfolyam, 154. szám

SZABADSÁG, TESTVÉREK!

Irtó: MEZEI LAJOS

A Magyar Népi Szövetség székelyudvarhelyi országos kongresszusán közel ezer kiküldött vett részt. Máramaroszigettől Bukarestig huszonöt vármegye küldte el legjobbjait, hogy számbavegyék egy év munkájuk eredményeit és eredménytelenségeit. Voltak ott földművesek, munkások, iparosok, kereskedők, tanítók, tanárok, lelkészek, írók, nők és ifjak egyaránt világnézeti és vallási különbség nélkül. Az ország magyarságának képviselői, akik népiük sorsát szívükön viselik és a demokrácia megvalósításáért harcolni készek. Nem volt olyan kérdés, amely magyarságunkat érinti s ne került volna megvitatás alá. Visszapillantottak az egy év alatt megtett göröngyös útra és kijelölték továbbra is az utat, melyen a teljes jogegyenlőség eléréséhez haladni kell az ország magyarságának, s mely nem lehet más számára, csak a haladó demokrácia útja.

A kongresszusi kiküldöttek nem tévesztették szem elől azt sem, hogy a pusztító fasizta háború ejtette sebek meggyógyításáért tovább kell keményen dolgozni a román demokrácia oldalán. Hogy az erdélyi magyarság fennmaradása és szabadságának biztosítása érdekében még szorosabban kell felzárkózni az ország haladó demokrácia frontjához, hogy közös erővel küzdhessünk le a román és magyar nép szabad kibontakozásának akadályait. Az itt élő magyarság országos képviselője azzal is számolt, hogy az erdélyi magyarságnak a fentiek mellett még egy nagy feladata van, melyet meg kell valósítania: hogy összekötő kapocs legyen az egész román és magyar nemzet között. Vallania kell a híd szerepét, mely örök barátságban össe össze a két egymásrautalt és sokat szenvedett nemzetet. A kongresszus résztvevői a MNSz összefogó jellegénél fogva nem a minket elválasztó világnézeti síkra terelték a magyarság figyelmét, hanem az előttünk álló közös népi feladatokra. Nem hozakodhattak elő ezzel, hogy majd tíz-husz év múlva hogyan oldódik meg társadalmunk sorsa, hanem azt állították fel, amit az elkövetkezendő tíz-husz év legelső esztendejében, ma és holnap közös erővel el kell végezni, hogy a legsürgősebb, égető feladatoknak megfeleljünk. A romániai magyarság Udvarhelyen összejött szövívő közt voltak szocialista meggyőződésűek, voltak csupán demokrácia harcosok és voltak egyszerű népiüket szerető magyarok. Nem szocialista tanulmányokból jöttek össze vizsgálani és nem tudományos elméletet felállítani, bár sokan közülük ragyogóan megtehették volna. A történelem adta lehetőségekkel jöttek elni és harcolni a teljes egyenlőségért és a hozzá vezető népi demokráciáért, melynek megvalósítása nélkül a szocializmus sem törhet utat magának.

Demokratikus nemzeti öntudatra ébredés szükséges először ahhoz, hogy igazi szocialista nemzetköziség alakulhasson ki. Népiünk mai fejlődési fókán csak az osztálytudatos dolgozó rétegek juthatnak el demokráciánk elcsapatához: a munkáspártokhoz. Már pedig nekünk nemzeti sorsban élő magyaroknak rengeteg olyan problémánk van és lesz is még, amiben közösen kell eljárunk. S az öntudatos magyar szocialista, vagy kommunista ennek az egységes nemzeti szervezethez legközelebbi harcossá kell hogy legyen már fejlettebb öntudatánál fogva is. Az első között kell álljon a népi-nemzetiségi egység megteremtésében s a jogegyenlőségért folyó szabadságharc megvívásában.

Mi lett volna akkor ha anyanyelvi iskoláink szabadságáért a MNSz nem mozgósította volna az egész itt élő magyarságot? Valjon megvilhatott volna már a háború utáni első évben 1830 népiiskolánk és 127 köztériiskolánk? Tudták volna-e déjerdélyi tanítóink és tanáraink fizetésük rendezetlenségével mellett is tanulni, ha szervezetünk nem nyújtotta volna támogatást? És tudták volna a tanzenélvezet besorolásáért a magyar tanügyi hatóságainkért megvívni a nehéz harcot egységes szervezet nélkül? Volt-e az itteni magyarságnak nagyobb nemzetiségi sérelme, mint a tanügyi kérdés, amely még most is annyi javánivalól kíván és értünk volna el annyi eredményt, ha nem összpontosítottuk a MNSz egész or-

szágos erejét erre a legfőbb pontra? Mi lett volna akkor, ha a romániai magyarságnak nem lett volna meg az egységes nemzetiségpolitikai harcos szervezete? Cseh-szlovákiában is vannak szocializmus hirdető miniszterek és pártok és mégis megfosztották az ott élő magyarságot jogától, mert nem volt antifasizista multra visszatérítő harcos demokrácia nemzetiségi szervezete.

Haladó társadalmi elméletre magyarságunknak nemzetiségi sorsában különös szükség van. De a reakció egeresi, szárazajtai s. b. gyilkolásai alatt nem azért mentünk ki a helyszínre, hogy elméletet hirdessünk, hanem azért, hogy békét teremtsünk és megakadályozzuk a további gyilkolásokat. A MADOSZ akkori vezetősége a felszabadító hadsereg nyomán ágyúörgés közötti szedte össze kijátszott és megrémült népiüket és állította be a munkába, a végső győzelem érdekében, gyalog, esőben, sárban, fajúrol-fajúra járva. A tüzet oltottuk és az ekét, a boronát kerestük elő, hogy termelhesünk vele Gazdasági szervezeteinket is erőnköz képest átmentettük népiünknek. A földreform végrehajtásából is kivettük a részünket s nem rajtuk mulott, hogy mindenhol nem

ludtuk azt a jogegyenlőség alapján megvalósítani. És ott voltunk igen sok magyar sérelem orvoslásánál, a munkatáborok felszámolásától kezdve az állampolgárság rendezéséig s az árthatlanul börtönbe vetett ezrek kiszabadításáig. A demokrácia erők közül kétségkívül a munkáspártok álltak első sorban mellettünk, de ha mi, mint egységes nemzetiségi szervezet nem emeljük fel a szavunk, sok minden elcsúszhat volna. És sajnálattal észleljük, hogy minden olyan, bár jóindulatu töredék, amely nem állt be a sorba egységesen felépül a nemzetiségi jogokért, akarva-akaratlan az ellenség erejét növelte.

Nagy feladat vár a munkáspártokra magyarságunkon belül, különösen a magyar reakció és sovínizmus elleni harcban, népiünk haladó szellemi átnevelésében. De az egységben, bárhol is jöjjön s bármilyen szavakra is burkolozzék, népiünk sorsára csak káros hatású lehet.

A MNSz felmérte a magyar egység kérdésének a fontosságát és közel két éve megnyitotta a kaput minden jószándékú magyar számára, legyen az valamely haladó társadalmi elmélet hírelője, vagy sem, tartozék bár a munkáspártok valamelyikéhez vagy sem. A választásokkal is foglalkozott és felmérte fontosságát a magyarság nemzetiségi harcában és a haladó demokrácia egységes megerősítésében, az ön-

álló magyar demokratikus lista mellett döntött. Olyan férfiakat és nőket kíván jelölni, akik a magyarság minden mértékét s minden világnézeti árnyalatát képviselik, fejfeve hogy demokráta. A romániai magyarság egyemberként fog felsorakozni a választásokon, saját érdekében, éppen úgy, mint a demokrácia győzelmének érdekében. Azon magyarok előtt pedig, akik két éven keresztül nem tartották szükségesnek, hogy a magyarság egységes nemzetiségi szervezetébe álljanak, s most rájűnnek ennek fontosságára, nyitva áll továbbra is a kapu. De a Magyar Népi Szövetség történelmi felelősségének tudatában nem engedheti választási játékuval dobni a magyar népet érdekelt. Sem egyéni ambíciók, sem szemellenzős elfogultság nem boríthatja fel az itt élő magyarság egységes szándékát, nem is beszélve azokról a hosszútávú reakciós mesterkedésekről, amelyekre kongresszusunk végső választ adott.

A Magyar Népi Szövetség kitartó, hűséges fegyvertársul szegődik továbbra is a kommunista és szocialista munkáspártok egységfrontjához és nem vonja kétségbe azt, hogy ők állnak a demokrácia harcának az élén. A demokratikus blokkjal pedig egyazon célért sorakozunk fel az élő magyar lista mellé. Más kivezető út az itt élő magyarság számára nincs és nem is lehet.

Szabadság, testvérek!

Romániát, Magyarországot és a többi csatlós államokat is meghívták a békeértekezletre

Negyven évre határozzák meg Németország jövő helyzetét

PARIS — A négy külügyminiszter helyettesei kedden délután elkészítették az általános békeértekezlet eljárásügyi szabályzatát, amelyet a külügyminiszterek esti ülésükön elfogadtak.

A francia külügyminiszter ennek megfelelően még kedden táviratilag elküldte a békeértekezleten résztvevő huszonegy nemzethez a meghívót. A meghívóhoz mellékelte eljárásügyi szabályzatot a meghívott országok párisi nagyköveteinek, illetve követneik nyújtják át, akik továbbítják kormányukhoz. A békekonferenciára szóló meghívó szövege a következő:

„A külügyminiszterek tanácsa nevében és a tanács 1946 július 4-iki döntésének megfelelően a francia kormány meghívja a — — — — — kormányt, hogy résztvegyen az Olaszországgal, Romániával, Bulgáriával, Magyarországgal és Finnországgal kötendő békeszerződés kidolgozásában és kiküldje képviselőit a békeértekezletre, mely 1946 július 29-én kezdődik meg a párisi Luxembourg-palotában.

Az Olaszországgal, Romániával, Bulgáriával, Magyarországgal és Finnországgal kötendő békeszerződés vázlatát, melyet a külügyminiszterek tanácsa készített elő, a lehető legrövidebb időn belül közlik. A kiküldött munkálatainak megkönnyítéss céljából az eljárásügyi szervezeti szabályzatot átnyújtják a — — — — — állam párisi nagykövetségének, illetve követiségének.

Miután a külügyminiszterek megegyeztek abban, hogy Triest jövőbeli státusának kidolgozására szövetséges szakértő bizottságot létesítenek, elsősorban teret rá a német probléma megvitatására.

A német kérdés

Elsőnek Byrnes amerikai külügyminiszter ismertette kormányának tervezetét, mely huszonöt évre határozza meg Németország jövőjét. A tervezet azt indítványozza, hogy a négy nagyhatalom kötelezze magát valamennyi német fegyveres erő lefegyverzésére és feloszlására. Németország a jövőben semmilyen katonai vagy hasonló jellegű szervezetet, még ipari katonaságot sem tarthat. A német háborús és repülőgépipar felszámolását, továbbá a re-

pülőipari s laboratóriumi tudományos kísérletezések ellenőrzését javasolta ezután az amerikai külügyminiszter. Németországban a robbanóanyagok gyártása csak abban a legkisebb mértékben engedhető meg, mely igazoltan ipari célokra szükséges.

Az amerikai tervekre Molotov szovjet külügyminiszter válaszóit kormányának nevében hangsúlyozta, hogy a szovjet kormány figyelemmel tanulmányozta a terveket, melyek arról tesznek bizonyosságot, mennyire szükséges Németországnak mielőbbi lefegyverzése. Kifejezte azonban kormányának azt az óhaját, hogy a javasolt szerződést ne huszonöt, hanem negyven esztendőre kössék meg. Mint Molotov mondotta, a tapasztalat azt mutatja ugyanis, hogy huszonöt év tulságosan rövid lenne és esetleg lehetővé tenné a német imperializmus újjászületését, mely újabb fenyegetést jelentene Európa és az egész világ békéjére.

Molotov hangoztatta azután, hogy a támadás megelőzése érdekében a lefegyverzés nem elegendő.

A potsdami és jaltai egyezmény hármas cőja Németországgal kapcsolatosan — mondta a szovjet külügyminiszter — a teljes lefegyverzés, a német hadsereg felszámolása és a hadipar felszámolása. Mindezt tekintetbe véve az amerikai tervek korlátozottságát és elégtelenségét.

Molotov ezután emlékeztetett arra, hogy a szovjet kormány már többször vizsgálta bevezetését kérte, hogy ezeknek az irányelveknek betartásáról meggyőződjünk, de ez mindaddig nem történt meg. Amíg Németország háborús erejének felszámolását illeti, a helyzet nem kijelölhető. Ismét hivatkozott ezután a jaltai és potsdami egyezményekre, amikor elhatározták, hogy a német pártot s annak különböző szerveit és törvényeket eltörlik és a német kormányzatot demokratikus alapokon szervezik újra. Erre vonatkozóan Potsdamban már részletes tervezetet dolgoztak ki. Molotov szerint az amerikai terv most mégis elhanyagolja a fasizta maradványok felszámolását és a demokratikus német rendszer megteremtését, amibe a szovjet kormány szintén nem egyezhet bele. Németország demokratikus újjáépítése még csak kezdeti stádiumban van és nagyon távol áll a megvalósulástól.

A továbbiakban Molotov hármas követelményt állított fel, amely szükséges ahhoz, hogy a szovjet kormány hozzájáruljon Németország megújulásának befejezéséhez: 1. Biztosítani a lefegyverzés és a demilitarizáció teljesítését. 2. Biztosítani a német kormányzat demokratizálódását. 3. Biztosítani a Németországtól jövőtélel címén eszközök szállítását.

A Szovjetunió 10 milliárd dollár hadikárpótlást követel Németországtól

A továbbiakban a német jóvátételről beszélt a szovjet külügyminiszter. Kijelentette, hogy a Szovjetunió tízmilliárd dollárt követel hadikárpótlás címén Németországtól. Emlékeztetett arra, hogy a nyugati megszállási övezetekből még nem szállították le a Szovjetunióhoz a jóvátétel címén elírt árukat. Kérte a megszállások mihamarabbi és feltétel nélkül való lebonyolítását, mert még a tízmilliárd dollár is alig fedezi a Szovjetunió által szenvedett károkat.

Befejezésül Molotov rámutatott arra, hogy a szövetségesek által elfogadott németországi földreformot mindaddig csak a szovjet megszállási övezetben hajtották végre, de az angol, amerikai és francia zónákban nem. Hasonlóképpen nem osztották fel a nyugati zónákban a németek annakidején támogatott kártyákat és trüszteket sem.

Byrnes válaszában kijelentette, hogy az általa benyújtott szerződéstervezet csupán a Németországról szóló vita alapjául tekintendő és örömet fejezte ki, hogy Molotov részletesen ismertette a szovjet kormány álláspontját. Egyetértett Molotovnak ama kívánásával, hogy a Németországra vonatkozó szerződést ne huszonöt, hanem negyven esztendőre kössék meg.

Legújabb jelentések beszámolnak arról, hogy a négy külügyminiszter elhatározta, hogy Olaszországot, Romániát, Magyarországot, Bulgáriát és Finnországot meghívják a békeértekezletre. Ezeket az országokat felszólítják, hogy küldjenek megbízottakat a béketárgyalásokra németek ismertetésére a megállapítandó eljárásügyi szabályzatnak megfelelően. A külügyminiszterek elvben elhatározták, hogy az olyan államoknak is módjában lesz részvenni a békekonferencián, amelyeket eredetileg nem hívtak meg arra.

Kacsó Sándor és az erdélyi novella

„NAGYIDŐ“

Bolyai-kiadás Marosvásárhely

„A balladának poézai testvére a novella. Ez a magyarizata annak, hogy a novella az erdélyi irok igazi műfaja...“

Benedek Marcell idélet: „Kacsó Sándor könyvének esszé-méretű előszavában állapítja ezt meg, s megállapítását mostanra, még főfő adajok (Kemény Zsigmond, Jósika Miklós, Erdei Mária, Makkai Sándor, stb.) birtokában sem óhajtunk vitába szállani, csupán továbbmegyünk s igyekezünk a szóbanforgó műfaj, s nevezetesen a Kacsó-novellák eredetére magyarizátot találni.“

Mindenekelőtt szembetűnő beállítást bizonyos írói ökonomia, tán kényszerű takarékoság. Mintha valami visszatartandó attól, hogy nekigyürkőzve tobzódják a számára értékes materiában. Irólug nem gyurja s formálja át oly mértékben a kínáló anyagot, hogy ez a való élet jól emelődjék. Mint az az uszó, ki csendesen, csaphodás és bukfencok nélkül ereszti magát egy bizonyos szakaszon a folyó sodrába — úgyformán helyezkedik magát az élet zajlásából éppen hogy kiemelt eseménybe. Nem hiszem, hogy léve nék, ha ennek magyarizátát az erdélyi íróra háruló közéleti szereprőlalás, a mindig-másnak-élés állapotában keresem. Az író nálunkféle mind kevésbé élhet művének; az alkotónak nélkülözhetetlen elemlyülés, elbűvös órái az utolsó emberöltőben perceké töpörödtek — mint ahogy a regény-ihletések is ugyszólva szemünkláttára zsugorodnak novella-csirkéké. A reformeri íás hatalmaszóló liktevéctét a szépirodalmi alkotástól hivatavább végképp elcsalogatja a publicisztika.

Ha ezzel a magyarizátal még nem érnök be, tovább kutatva „Kis sorsunk vidéke“, Erdély sajátos viszonyain kell fennakadnunk. Nálunk az összefüggések kurtább szállal függenek össze, mint akár Magyarországon, a mi kis térképünkön a csendes Don-nal, vagy a Duna-nál a Nyárád-vezér, esetleg a Maros felett meg, de a földrajzi tényezőkön kívül kisméretű nemzeti voltunk kettős árnyéka is hozzájárul ahhoz, hogy dolgainkra holmi szentimentó-pátriárkális, látókörszerű könyvfátyolon át tekintünk, mintegy a bucszkodás és emuláció örökös kódéből. Az író még a hőstejteltet is jobbadán ezen a síkon találja meg: 1948-ban az engedni urnapi körmenet szoltárainak harca a katonazenekar csinnadrattájával, vagy Tamási Abelenek időtelen küzdelme a csendőrmesterrel — ugyanebből a vespéndőszög-zséből áplálkozik. Az erdélyi élet színezett és regényesebb, szélesebb szárnyalásu jellegű inkább Magyarországon élő felderítései (Grand Pierre Arisz, Hunyady Sándor, Cs. Szabó László) vetik észre, egyszerűen azok, akiknek megadatott a távlatosság.

Kacsó Sándor a felsorolt lelki drótsó-vényeken belül csodát mivel — mint ahogy csodának számítható egy virágzó tábori-szimpad, vagy léger-tanfolyam: a kietlen valóság, a nemalkalmas környezet filmaitt kijátsza, sikerül művészi fokon, nighyon a magyar öröklévalóságának szólán, kivirágostainia őseitől illetett mesefáját. Egyszerű nyelven (tudjuk, székelly viszonylagban mit jelent az egyszerűség) sallangtalanul, a tájszólások iradalom szülítő, egyetemesség-ellenes tulajdait és provinciálismasát kerülve, az élő műveltsékelly-magyar beszéd fordulataival és lélekzet-közéivel szól olvasójához. Olykor önként s nagyon természetesen kikerülve a próza. Itt van például ez a sor:

„Ünnepnap, ha süt a nap, szebben süt, mint máskor.“

Egyébútt, csak úgy erőltetés nélkül, ahogy előbeszédében is szokása, epigrammatikus teljességgel bugyan ki belőle egy-egy megállapítás. Míg a kisebbéi sorok — tessék fel a kérdést, hogy annál frappansabban zuhanjon rá a háromszavas válasz: „keserűségben izzó megaláztatás.“

Legjobb tulajdonságait: az egyenes közlés, világos szerkesztés s (hogy Benedek Marcell közelében maradjunk) a balladai mélység a „Hárman a ködben“, „Nagyidő“ és „Ünnepnap“ című előbeszédében találkoznak mintha ezekbe a Nemere csapkodása már a Világszél suhogásává katalmasodnék...

E földtáj politikai fejlődésétől és társadalmi előmenekjétől függ, hogy megadatik-e Kacsónak az egyre mélyülő szépirodalmi kiteljesedés, vagy publicisztikai tettekre konvertálja dusaz áradó teljességét.

JEKELY ZOLTÁN

Adakozzatok a választási alapra!

MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG

1946

A választási alapot a nép teremti meg!

Előre a jogegyenlőségért!

Magyar Istán választunk!

Amíg a nagy kurján átmegegyek...

Körséta Apáczai kollégiumában

Bár otthonosan éreztem magam ezen a helyen, most ahogy végigmegyek a Farkas-utca hársfasorán és bekanyarodom a régi iskola beszádes, de komor, málladozó falai közé, úgy érzem, mintha elidegenedtem volna kissé tőlük, mert nem telem, amit keresek közöttük s ők is mintha furcsálnák a betérésemet.

Pedig nem történt egyéb, minthogy két-három évvel ezelőtt egy, a rádió mellett töltött, állandó berepüléseket jelző éjszaka után arra ébredtünk, hogy katonák állórseget a kollégium kapujában. Azóta egymást váltották benne a katonai egységek, két-három éven keresztül kizárólag katonai céll szolgálta az az iskoláépület s lakói, a tanulni vágyó, szelid nézésű falusi gyermekek két év alatt szétszóródtak. Már-már azt hiszük, hogy az ifjuság hangja kivész teljesen ebből az épületből s kapujában a mosolytalan katonacsoport állják örökké.

Nem ez történt. A történelmet, évszázados kulturánkat képviselő épületet visszaadják eredeti rendeltetésének: gyermekek szabadon járhatnak a kisudvaron, a derű és az öröm visszazúgott a falak közé. Az énekés is szárnyrakapott: az életbe lépő nyolcadikosok ballagása, egy színvonalas másoros majális, az elemisták évzáró ünnepélye már itt zajlott le ezen a helyen s amikor az ember ezekkel a komorságukban, megtépzotóságukban is beszádes falakkal magára marad, megáll és emlékezik. Keresem a nagy idők arcait: Apáczait, Méhes Sámuel, Szűgyai Sándor, Gyulai Pált, Jó Józsefet, Seprődi Jánost, Áprilyt és Reményiket. Látom Szabó Dezsőt, a második édesanyjához visszatérő, apostollá növekedett öreg diákok, amint tanárok, írók, papok és fiatalok kíséretében ájsztál a kisudvaron. Megállok és elmézem a régi fészket, a komorrá vált, nehéz idők nyomait viselő falakat és engedem, hogy kérdezzenek: Ki vagyok és miért jövök? Mit akarok s miben hiszek? — Furcsán, különösen hangzanak ezek a kérdések, zavartbaejtik az embert, mert mintha a történelem kérdegetne... Aztán másra térnek szeliden: Eredj,

add hirül mindenkinek, hogy itt vagyok s a régi vagyok. Tietek voltam s mindig csak a tietek lehetek... Jöjjetek már minél előbb, tüzesséket el rólát a háboru nyomait, a vízmentést s a szét fojtó, varázsoljátok széppé, derüssá az ősi fészket, hogy őszire már várhassa az ifjuságot, a sok szétszóródott falusi gyermekeket... És neveljétek őket, küldjétek szét szerete az országba, hogy zengjék szét zsolnárainkat, vigyék tovább kulturánkat, harcoljanak bátrabban a jogainkért.

De nincs sok időnk elmélkedni, mert hirtelen népesedni kezd a felszabadult iskolarész. Szállók, iskolapártoló, gimnázisták jönnek az intézet felé, hogy a még mindig háborusnak nevezett iskolai évet áhitattal befejezzék.

Rövid négy nap alatt ez már a harmadik népes és ünnepléses találkozás. Hangos már az udvar s külön kellene itt mindenről megemlékezni, a népiszkola kedves, hangulatos műsoráról, a kézimunka-kiállításról, a repülőmoámlézőkről, ötletes kis furó-faragó ezermesterekről, akik helyiség, alkalmasabb bejárat hiányában az ablakon keresztül jártak be nyomorúságos kis munkahelyükbe és azért mégis szerényen, de bizonyos takargatott büszkeséggel említik meg, hogy egyik repülőgéppük például 12 kilométert repült egyfolytában. És rengeteg a kézmunka: hajók, kerékeskut, gémeskutak, agyag- meg famunkák, ekék és szerszámok, mindegyik egy gyermekkez remeke. Megtudjuk azt is, hogy ezek a szorgalmas diákoknak nyáron sem pihennek. A vakáció alatt itt lesznek és téglát hordanak. A tanárok is velük lesznek: kerítést építenek az az épületet meseterembek és az iskolapártolókat segítségével a nyár folyamán rendezesedik.

Ezek a diákok is szenvedtek a háborútól, tele vannak lelki sebekkel. A felszádes és most már az életbelépő nyolcadikosok megjárták a harctereket, az ott szerzett sebek lelkükben még sajoghatnak. De erősek és fiatalok. Tudjuk, azért állják a harcukat. S ha néha csüggedten, borongósan is, de továbbzengik életünket, kulturánkat.

ADAM ZSIGMOND

Látogatás a Szent Erzsébet aggmenházban, a szeretet és béke otthonában

KOLOZSVAR — Anélkül belépek a kapun, úgy érzem, mintha valahova mesz, sze kerültem volna Kolozsvártól. Ide nem hatol be a városi zaj, tülekedés — áldott csönd, nyugalom mindenké. A fák alatt üdezőid gyepek, mellette virázzik a petunia és a flox. Csak... igen, egyedül a virágágyások „korszerűek“, a virágzó rózsák mellett korszakot ágaskodik.

A Szent Erzsébet aggmenház udvarán vagyok.

Az intézet nagyon régi, 16. századi, sze multja tekinthet vissza. IV. László király özvegye, Erzsébet alapította, azóta folyton működik. Az otthon régebben a Kőmálalján volt, csak amióta az romokba dől, költözött ide.

Itt kapnak kellemes otthoni a valaha jobb napokat látott öregek és betegek. Rászorult, elesett öreg emberek a lakók, az aggmenház ellátja őket élelemmel, lákással. Érdekes, hogy egyetlen falusi gazdaember sincs közöttük. A falu gondoskodik a maga öregeiről. Inkább iparosok, munkások, munkásnők, tisztviselők és özvegyek, meg küregedett háztartási alkalmazottak a bentlakók. Valláskülönbőség nincs, senki sem nézi, ki milyen templomban imádja az Istent. Itt igazán demokrácia van.

— Az intézet anyagi nehézségekkel küzd — mondja Balásy Imre dr. plébános. — Pedig 50 ajgról kell gondoskodni, Apoltjainktól sok tagdíjat nem szedhetünk, hiszen maguknak is kevés van. Aki nek van egy kis nyugdíja, annak egy részét befizeti. Aztán gyűjtésből, jákarakat emberek támogatásából igyekezünk fenn tartani.

— Mennyi az az összeg, amit egy ápolit fizethet havonta? — kérdezzük.

— Átlag 30 ezer lej. De nem egy öregünk van, aki kis tőkét befizette, hogy ennek fejében elete végéig tartsuk. Mint tudjuk, a pénz elérhetetlen dolog!... De nem panaszkolok. Fő, hogy öregeink jól érezzék magukat. Tessék megtekinteni őket.

Első utunk Márton Andorhoz, a boldogemlékeztető Majláth püspök tikkarához vezet. Ő is aggházi ápolit, nyolc éve lakik itt, 50 ezer lej fizet havonta. Szép, tisztá, derűs szobájába besüt a napfény, ablaka előtt virágokban tobzódik a nyár...

— Itt élek — mondja nehezen — szív-aszma kinez, bajosan beszélek. Beteg, rokkant öregember vagyok. Olvasgatok, könyveimmel barátkozom, imádkozom.

— Meg van-e elégedve?

— Azért a pénzért, amit fizetek, kiünnö. Van, aki semmi sem fizet. Pedig, ha abból a kevéske kis pénzéből, amit tőlünk kapunk, a villanyt, vizet és személyzetet kifizetik, nem marad semmi.

Más része az öregeknek az udvaron üldögél az árnyékos padokon. Nagy egyetértésben élnek, nincs közöttük torzalkodás, veszekedés, irigység. Mondom: mintha nem is ezen a világon volnék. Kedves, ráncatlan „ifjúörög“ asszony ül egy padon. Jörend Mihályné a neve. Kömüves özvegye.

— 46 évig magam is dohánygyári munkás voltam. 46 esztendőig dolgoztam büntetés nélkül. 33 éves vagyok, megertem a pihenésre.

Hatvan esztendő lányával lakik itt együtt, keszten birnak egy kedves, barátságos szobát. Nagy szeretetben élnek.

Azután tisztelendő Funkenháuser M. Jakoba főnöknőt kérjük meg, hogy mutassa meg a kertét. Mert ő nemcsak a főnöknője az intézetnek, hanem egyúttal a kertésze is. Az óriási, egy holdnyi területű kerítet alig egy két segítségével ő műveli. Bizony kérés a keze. De van is itt látnivaló. Valóságos mintagazdaság. Mert ugyanbizony melyik kolczsári kertben van már ennyi termő zöldbab, ekkora káposzta, almanagyságu paradicsom?

Közel ezer tő paradicsom sorakozik glédába.

— Paradicsomból sohasincs elég — magyarázza. — Több ezer üveget töltünk meg télre. Különösen most, hogy az ezer olyan mértékletlenül drága, valóban nélkülözhetetlen. — De nemcsak zöldbab van itt. Van nek inyesiklandóbb fajták. Tyukok, csirkék kapirgálnak a Haromfiudvarban, az őjban három hízó rőfög. Csak így képesek eljátni a kedves öregek és így körjénket. tett meg 1946-ban, hogy husvútkor tiztyukból fűzetek jó erős huslevest nekik.

Végül a konyhába is bekukkintottunk.

— Mi jó készül ebédre?

Óriási fazékban fő a zsenge zöldbab, mellette egy másik fazékban zsemesbab, ha inegfött, összevegyítik. Hozzá pulisz, két kapnak. A reggeli egy jó csupor kávé, ebédre rendszeren két fogás van, este ismét kávé, vagy köméymaglevés. Vasár- és ünnepnapokon húst is kapnak.

Jó érzséssel csukom be magam mögött a kaput.

„Isten veled, szeretet és béke otthona!“ SZAPPANYOS GABRIELLA

Kerti ünnepély és gyűlés-est! A MNSz kolozsvári tagozata július hó 13-án délután 4 órai kezdettel az Övönöképző kertjében és helyiségben Majális-utcából jobbra (Creanga-utca 4) táncossal egybekötött nagyszabású **KERTI ÜNNEPELYT** rendez. — Ugyanitt tartják a volt hadifoglyok bajtársi találkozójukat is. Délután: Gyermekes számára bábszínház, közös gyermekjátékok. Estére: Gyűlés, flekken, kürtöskalács, fánk, jégbehintett italok, kütűnő zenekar. — Tánc reggelig. — Rossz idő esetén az ünnepélyt a következő hét szombatján, július 20-án tartjuk meg!

CAPITOL-mozgó! Ma, csütörtökön Indul!

A szezon egyik legnagyobb amerikai filméposza:

A nagy ember asszonya
Barbara Stanwyck és Joel McCrea
hősköiteménye.

A film hosszúsága miatt az előadások pontosan kezdődnek.
Előadások kezdets 5, 7 és 9 órakor, szombaton és vasárnap 3 órakor is.

Közvetlenül a békeszerződés után sor kerül a magyar-román vámunióra

— mondotta Groza miniszterelnök a budapesti „Köz társaság” című lap munkatársának

BUDAPEST. — A Boloni György szerkesztésében megjelenő „Köz társaság” című budapesti politikai hetilap június 17-iki számában Groza Péter miniszterelnök nyilatkozatát közli. A lap bukaresti tudósítója több kérdést tett fel Románia miniszterelnökének. Az első kérdés így hangzott:

— A magyar közvélemény miniszterelnök urat tartja a magyar-román együttműködés politikai megtestesítőjének. Utóbbi helyzetben a helyzet erősen romlott. Hogyan látja most a demokratikus együttműködés lehetőségét?

— Ugy hiszem — felelte Groza miniszterelnök — hogy az én magyarbarát politikai komolyságát Magyarországon senki sem vonhatja kétségbe. Elsősorban le kell szegyenem: politikánk irányja Magyarországgal szemben változatlan. Tagadhatatlan azonban a pillanatnyi politikai helyzet feszültsége. A magyar revizionista törekvések hatalmas támadás felületre adtak alkalmat a román reakciónak kormányom és saját személyem ellen. En azonban nem félek tőlük. Arany János „Toldi”-jából idézek: „Senmi baj, az néki a tulajdonsága, hogyha nő a veszély, az a bátorsága!” Így vagyok most: én is. Sőt kormányom bátorságát és talán kissé passzív természetét tagadom meg. Ez az állandó sajtóprovokáció. Így a jövőben még komolyabban erősebben szállunk síkra eredeti meggyőződésünkért. Szeretném, ha ezt az üzenetemet az egész magyar nemzet megértene. A két nép közötti pillanatnyi ellentét csak — napi politika. Maga a józan ész is azt kívánja, hogy a két ország baráti kapcsolatát elmélyítsék és azokat semmi meg ne zavarhassa.

A román-magyar vámunióval kapcsolatban miniszterelnök ur a múltban több ízben említette az ugynevezett „spirituális” határokat. Változtak elképzelései ezekről a határokról? — kérdezte az újságíró.

— A kérdést — mondotta Groza Péter — kezdettől fogva rendkívül jelentősnek tartottam. Talán ma fokozottabban érzem a fontosságát. Tudom, hogy Magyarország gazdasági igen nehéz helyzetben szütyölködik és tudom azt is, hogy a vámaadó révén — melyre közvetlenül a békeszerződések befejezése után kerül sor — igen jelentős gazdasági vérkeringés indul meg a két ország között. Egyébként a vámunióra vonatkozó terveket már kidolgoztam és szívből remélem, hogy azok megvalósítására mielőbb sor kerül.

— Mi a véleménye miniszterelnök urnak a dunai államok együttműködésének lehetőségéről?

— Rendületlenül hiszem, hogy a Duna-medence nemzetét megértik a jövőben egymásraturalságuk jelentőségét — mondotta a miniszterelnök. — A Duna-medencében csak a dunamenti államok együttműködésének segítségével építhetünk. Tudom, hogy Magyarország helyzete némiképp kényes, hiszen az öt körülvéve államok legnagyobb része szláv. Ez a tény azonban nem idézhet elő zavart és ellenségeskedést. Magyarországnak a jövőben nem szabad elszigetelődnie. Azonban azt is tudom, hogy bizonyos reakciós törekvések Magyarország elszigetelését szereznek elérni és így éket verni a dunai bjokk testébe. Magyarország elsőrendű érdeke ennek megakadályozása. Hiszek abban, hogy illetékes körök megértik

a Duna-medence szövetségének fontosságát. Remélem, Magyarország a jövőben tevékeny részt vesz a dunai államok életében és így eléri azt, hogy életszínvonala és gazdasági adottságai a többivel egy szintre emelkedjen.

— A román politika további fejlődési vonala...? — tette fel következő kérdését a magyar újságíró.

— Mindenki vel keresem a barátságot. A közelmúltban igen szívélyes modorban tárgyaltam le problémáinkat Tito tábornaggyal. Jelenleg pedig komoly jelentőségű gazdasági tárgyalásokat folytatok Amerikával és Angliával. Mind a két nemzet barátsága döntően fontos az ország számára. Azonban kijelentem azt is, hogy Románia legfontosabb támasza és politikájának irányvonala a felszabadító Szovjetunióval való együttműködés felépítése. Ugy vélem, magyar szomszédaink is ezen a vonalon találhatják meg kivezető útjukat súlyos helyzetükből.

— Tud-e arról miniszterelnök ur, hogy az elmúlt napokban érkezett meg Romániába a magyar gyermekek első csoportja?

— Hogyne tudnék rója! — vágott közbe a miniszterelnök. — Az akciójt személyesen is támogattam. Pontos értesüléseket kaptam a gyermekek érkezéséről és úgy érzem, hogy ők és az utánuk következő csoportok — hiszen még sokezer gyermeket várunk — magukkal viszik fiatal lelkükben a felszabadítás eszóját. Azt a eszót, amelyből a magyar-román demokrácia szövetsége sarjad és azt az ígéretet, hogy a két demokrácia szakít a múlt gyűlölködésével és a jövőben gyümölcsöző barátságban egyesül.

Létesítsünk falumuzeumokat!

KOLOZSVAR. — Erdőkes kezdeményezéséből ad számot a MNSz országos közművelődési bizottságának tudományos ügyosztálya. Falumuzeumok létesítéséről van szó, abból az elgondolásból kiindulva, hogy a pengeleg régi halmi, amely őseink kezemunkáját és ízlését őrizi, csak egy meglehető meg az utódok számára, ha falunként egy-egy szobában összegyűjtjük és megőrzük.

László Gyula egyetemi tanár az ügyosztály vezetője jelentésében közli, hogy az első falumuzeum már meg is alakult a kolozsvári Mezőbölölkút községben, ahol Nagy Ödön helybeli lelkész, egyik fiatal néprajzos szakembertünk, ifjabb Kós Károly egyetemi tanárségét utasításai szerint, állandó kiállítás rendezett be az ellállódó régi dolgokból.

— Gondoljuk arra — mondja a jelentés —, hogy egyszer mi is múlt leszünk s mindaz, amit mi csinálunk, ugyanúgy elkallódnék, mint ahogyan nem törődünk mi az elődeink munkájával. Márpedig a munka becsülete megköveteli, hogy ami alkotás volt, az valamiképpen maradjon meg az utódok emlékeztérére. Lássák, hogy nem kézen lett mindaz, amitől van, hanem az elődök nehéz munkája jelentette meg mindenkor a jobb élet lehetőségeit.

Falumuzeumokat minden községben fel kellene állítanunk. Leghelyesebb, ha a falumuzeum céljára egy eredeti, régi épületet választanak ki, amely már önmagában is szemlélteti a régi életviszonyokat s oda gyűjtik össze a régi szerszámokat, bútorkat, szőtteseket, borkályokat s más háziipari és néprajzi kincseket.

A falumuzeumok felállítására a MNSz megbízásából ifjabb Kós Károly egyetemi tanárségét ad levéltári megkeresésrel levéltári utasításokat, sőt a szükséges képeket személyesen is kimegy. Pontos postacíme: Bolyai Tudományegyetem Régészeti Intézete, Cluj, Strada Arany János 11.

Készülnek a választásokra és a temesvári nőkongresszusra a magyar asszonyok

KOLOZSVAR. — A MNSz központjának női osztályán találkoztam özvegy Sulyok Péterrel.

Ötven év körüli földműves asszony, arcát napégette és éjtszánította ráncok barázdázzák. Ünneplő ruha van rajta, a fahusi asszonyok örök ünneplője. Színe fekete. Fején is fekete kendő, úgy öregasszonyosan megkötve, körülkerítve arcát és álla alatti kettős göbre huzva. Kezében botot szorongat, mikor elhúszulok, akkor látom, hogy sántikál. Fájnak a lábai. Fáradtak, fájnak, mert egy élet van már Sulyok Péterné mögött teherrel, bajjal, gondokkal és örökös munkával.

Most azért jött be Bágyon községből, hogy utasítást kérjen a MNSz női csoportjának vezetésétől a napközi otthon felállítására vonatkozólag.

— Hadd törődjünk már a kicsinyainkkal

is, az ő nevelésükkel, mert az iskolágyerekeink tanulását már biztosítottuk — mondja. Elmeséli, hogyan siettek Bágyon község magyarjai tanítóik, Berki György, Szabó József és Szabó Piroška segítségére.

— A MNSz múlt évi gyűlésén határoztuk el, hogy gyűjtést rendezünk részükre. Anyi lisztet, krumpit, zöldséget és pénzt gyűjtöttünk össze, hogy áprilisi fedeztük bejölje mindhármuk ellátását. Áprilistől aztán a gazdák látták vendégül őket, ki két, ki három napig, ki meg egy hétig „kosztolták” őket, aszerint, hogy volt módja. Balancsot és ruhát is vetünk. Megérdemelték minden segítséget, mert becsületes és szorgalmas emberek.

Szervezeti kérdésekről beszélgetünk.

— A magyarnak egy helyre kell ma tömörünie és ez a MNSz — mondja Sulyok Péterné. — Nálunk ezt már meg is értették,

különösen az asszonyok és leányok. Igazán nem panaszkodhatunk, gyönyörűen bala-dunk munkánkban, kéthetenként tartunk összejöveteleket. Példát mutatunk a fiataloknak is.

— Készülnek-e a választásokra? — kérdezem.

— Hogy készülődünk-e? De még mennyire! A mi asszonyaink és leányaink egytől-egyig tudják, hogy melyik listára kell szavazniuk, ki fának a jogegyenlőségünkért.

A MNSz közleg országos nőkongresszusáról esik szó. Bágyon magyar asszonyai is nagyon várják a július 28—29 napjára Temesvárra összehívott nőkongresszust.

— Hogy elmehetünk-e vagy nem, azt még nem tudjuk, de lélekben ott leszünk mind és egységesen fogadjuk el a kongresszus határozatait, mert mi, tordamegyei magyarok egységesek vagyunk — mondja és szemel öntudatosan csallannak fel.

Megkezdődtek a kolozsvári könyvnapok

Ahol az író találkozik az Olvasóval

Körséta a kolozsvári könyvsátrak között

KOLOZSVAR. — Az író azért ír, hogy olvassák. De a mai író nemcsak gyönyörködtetni, szórakoztatni akar, hanem egyben nevelni is. Ezért ma mindennél toalettnél, nyaralásnál, társadalmi életnél fontosabb a jó olvasmány. Hála Istennek, vége annak az időnek, amikor a könyv „luxuscikk”, be-rendelési tárgy, poroszodó — de nem forgatott — kelleke volt a lakásnak. Ma a könyvet megbecsülik, szeretik, értékelik.

Hogy az író közelebb hozza az olvasóhoz, bizonyos lelki összefüggést teremtsen közöttük, a könyv propagálására létesítettek a könyvnapok. Ma kezdődött meg a négy napig tartó kolozsvári könyvnap.

Kellemes, hűvös, bár lassé szeles időt kaptunk „ajándékba” az első kolozsvári könyvnapon. A város külső kápolnája is meglátzik, hogy ma van a könyv ünnepe. A könyvesboltok elé asztalokat állítottak, est-nosan leterítették varrottas vagy szöttes abroszokkal. Rajta áll a sok lelki termék, bizonyosságául annak, hogy írónk valóban dolgoztak.

Az „Utunk” szerkesztőségében találkoztam Nagy Istvánnal. Témaköre a városi proletársors. Klenc kötetét jelent meg. Most kis ideig szünetet tart, pihen; addig „csak” szerkeszt, bíráll, buzdít vagy gáncsol, de öröklé forr, mint a must.

— A munkásoknak is állajunk nyitni arra, hogy könyvszükségleteiket beszer-ez-zék — válaszol kérdéseimre. — A gyárak-ban, nagy műhelyekben szintén állítottak

fel asztalokat. Nélkül nem fontos az író de-dikációja. A könyv érdekli őket.

— A munkás szalított a ponyvával?

— Aztért olvasott a munkás ponyvát, mert nem ismeri annál jobbat. A ponyva helyett még nem tudunk mást adni.

Az utcán jön szemben velünk az erdélyi magyar írók legidősebbje: Kisháza Miklós, 18 kötet szerzője, 23 éves kora óta ír.

— Van-e kiadajlan munkája?

— Van. De azok nem munkák, csak ifjú-kori — botlások.

— „Büvös éjszaka” című könyvnap köny-vét személyes élmények alapján írta?

— Minden személyes érzésből indult, de az írói álmaiból.

— Most mit dolgozik?

— Memoárjaimat írom.

Ujabb nagymennyiségű textiláru ki-utalást kapott a

MÁGISZ SZÖVETKEZET

A kiutalt mennyiség első tétele — mely ruhaselymekből, impri-mékből és nyakkendőszelvényből áll — már megérkezett és ki-osztása megkezdődött az Áru-csarnok helyiségében (volt So. a) és a Szabadság-tér 23 szám alatti textilüzletben (volt Scherg).

Most látjuk csak, mit tesz a propaganda! Az újságírók beharangozása után ki-tündöz felmondott a könyvadás. Ahik nem szoktak könyvet vásárolni, most azok is vesznek — a hírverés hatására ajajt. Leg-karészebb könyv: Benedek Marcelló „Az írodajni műveltség könyve”. Mellette ma-gyon vásárolják Gömböly „Gyermekéveim” című munkáját.

Szemben jön Mélyusz József és Kaosó Sándor. Mélyusz kedveve téma-köre a ha-nyalós polgármegyei jogi rajza, viszonya a parasztsághoz és munkássághoz, Kaosó Sándorhoz fordulunk:

— Mi a szerdgye, az írodajni, az újsá-g-írás, vagy a politika?

— Szeretném az írodajni, hivatalos az újságírás, kötelezőleg a politika. Téma-köröm a nép. Edéig négy könyvem jelent meg, mind prózai művek, de újabban a vers foglalkozhat.

A Libro könyvkiadó előtt is Kós Károly, Szorgalmasan írja alá könyveit. Ő Erdély egyik nagy írója. Pedig igazi művészet az építés. Ahogy mekkéjt

— Legkevésbében az, építkezettel fo-gal-kozom. De arra most nincs pénz, az nem fizet.

— És az írás? — kérdelem kosorúen.

— Az írás nem. Újra ma — a felekezés. Csak éppen veszélyes „művészet”.

— Bizonyára azért ír, mert kell a maga művészetének egy bizonyos kifejtési forma... Szavamba vág?

— Mert van időm! Ha nem rendelkezék idővel, nem jöhet Világos dojog.

Vágló a Mészáros könyvkiadóban lefedet-zük Jékely Zoltán. Ő napunk hasábjain annyit írt könyvről, árcédulták, hogy egy-szer reáduzzhatjuk a vizeslepedőt.

— Mit ír szívesebben, verset vagy prózát?

— Újabban prózát. A jó vers írásához több magányosság kell, mint annennyivel a mai erdélyi írók állapota rendelkezik. Nem szalajtottam a verset, csak óvatos vagyok, nem akarom erőltetni a dolgot. A prózázok csak könnyű szöveges, vershez az „alkotás” népszerűbb, mely manapság jó-forumán egyikünknek sem áll rendelkezésére.

— Mit gondol, a földmő, a gazdaság haszná-e, vagy írt a könyvek?

— Közli természet világátja. Verője-nek és Pezölök életejének volt a nyomor-ság, a hányattatás. De például: Rilke csak bizonyos polgári békeidőben teljes rene-gel magányban vághatott — illékéve.

A könyvnapok négy napig tartanak. A közbérg még azt tartja, van még ideje a vásárlásra. Most még nemegyet, válogat, kimez magának a műveket. Csak művelés-gusa a munkálata, váloga az meg mindent a nekivágló. De behuny szemmel az vára-rojhat, mert sejtette munka, bizonyos, hogy nem kell a kezébe.

HIREK

VILÁGOSSÁG

A Romániai Magyar Népi Szövetség központi napilapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7. Tárbeszéld 258.

Levél a csecsemők cukráról

Igen tisztelt szerkesztő ur!
Szegény munkásasszony vagyok, aki kemény, fárasztó munkával keresem a kenyeremet. Így is alig keresünk az urammal együtt annyit, hogy megélhessünk. De van egy nagy örömről: három hónapos kisgyerekek. Sajnos, nem adatott meg, hogy magam táplálhassam: nincs elegendő tejem. Így hát kicsinyemet mesterségesen kell tápláljam. Hogy ez mibe kerül, azt mindenki elképzelheti. Eppen ezért igen nagy örömmel olvasom lapjokban, hogy a betegséggel küzdő cukrot, lisztet és grizt oszt szét ezentúl minden hónapban a mesterségesen táplált gyermekek részére.

Sajnos, csak az örömnél maradtam, mert azt egészségtől nem lett semmi. Én nem tudom, hogy mit csinált a Betegséggyógyító, de annyit tény, hogy pár nap után nem kaphatták meg mesterségesen táplált csecsemőjük részére a cukrot. Azóta néma csend veszi körül az ügyet. Szeretnők tudni, mi a helyzet, kapunk cukrot vagy nem? Mert tessék elhinni, magamfajta szegényember nem bírja megvenni feketén a cukrot. Már pedig, ha nem kapunk cukrot, belepustulnak a csecsemőink!

Eppen ezért arra kérjük a Közelítési Hivatalt, gondolkodjanak ránk s osszák be úgy a Kolozsvárra érkező cukormennyiséget, hogy abból juttassanak a csecsemőknek és a szoptató anyáknak.

A jövő nemzedék keservesen meg fogja sünyíteni, ha nem gondoskodnak idejében róla.

A Betegséggyógyító meg arra kérjük, folytassa sürgősen a beígért cukor és liszt kiosztását s adjon nyilvánosan felvilágosítást, miért várunk már hosszú hetek óta arra, amit nagy újságcikkekben megígértek.

Tisztelettel: Egy munkásasszony.

FELHÍVÁS ELŐFIZETŐINKHEZ! Ertesztjük előfizetőinket, hogy lapunk előfizetési díja változtatlanul 4000 lej. Azoknak, akik július 1-től 5000 lej havi előfizetést juttattak el kiadóhivatalunkhoz, a külföldi utazást legközelebbi előfizetés-megújításukkor tudjuk. Hasonló helyzetben lévő vidéki előfizetőink a legközelebbi megújításukkor a mostani befizetésük arányában kevesebbet kell fizessenek. A KIADÓHIVATAL.

A MNSZ KERTI UNNEPELYE. A MNSZ a Haller-utcai óvodánál kezdte el a kertészkedést szombaton délután és este kerti ünnepélyt rendez. Szombaton délután a gyermekeket várja a babszínház és a közös gyermekjátékok öröme, este a volt hadifoglyok gyűlése össze bajtársi társulásokra. A szórakoztató programokat reggelig tartó tánc, gulyás, játékok, kürtös kalács, fánk és jégbechüttött italok várják.

A KOLOZSVÁRI ELELMÉZÉSI MUNKÁSKORCÁK. A Kolozsvári Elelmézési Munkások Csoportja felhívja tagjai figyelmét (cukrászok, cukorkások, italosok, mézeskalácsosok, tészta- és ecetgyárak), hogy július 12-én délután fél 5 órakor rendez havi taggyűlést tartja fontos napirendi pontokkal.

A BEKEGAZDALKODÁSRA való áttérés feladatairól szól a EMGE új körlevele. A körlevél ismertetésére visszatérünk.

VASAR. ES UNNEPNAPOKON A VENDEGLŐK, SÖRÖZŐK, BODEGÁK ES KORCSMÁK DELI 12 ÓRAIG KÖTELESEK ZARVA TARTANI! A kolozsvári rendőrség közgazgatási ügyosztálya 31.041/1946. számú rendelkezésével közli, hogy a vasárnapi munkaszünetéről szóló törvény 7. szakasza értelmében a vendéglők, sörözők és bodegák vasárnap és a törvényes munkaszüneti napokon déli 12 óráig kötelesek hejységeiket zárva tartani. A korcsmák vasárnap és a törvényes ünnepnapokon déli 12 óráig szintén nem nyithatnak; este 7 órakor pedig bezárni kötelesek. A rendőrség nyomtatékosan felhívja az érdekeltek figyelmét a rendelkezés pontos betartására, mert a kihágást eikövetőket bíróság elé állítja és szigorúan megbünteti. A rendelkezést Craclun rendőrkvesztor és Netca Aurelian, a közgazgatási ügyosztály főnöke írták alá.

FELHÍVÁS A KIBOMBÁZOTT HÁBORUS KÁROSULTAKHOZ! Felkérem az összes kolozsvári kibombázott háborus károsultakat, hogy érdekelte megvédése céljából július 14-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a Városháza nagytermében megtartandó értekezleten minél nagyobb számban jelenjenek meg. A végrehajtóbizottság nevében: Pop Valér volt kormánybiztos.

Ifjúsági Napokat rendeznek a MNSz kolozsvári fiataljai

KOLOZSVAR. — A Magyar Népi Szövetség kolozsvári ifjúsági tagozata szombaton és vasárnap Ifjúsági Napokat rendez. Ez alkalommal tartják meg a kolozsvári MNSz ifjúságának közgyűlését és választják meg az új vezetőséget.

Szombaton délután 5 órakor a MNSz Farkas-utcai székházában írói irodalmi délutánt rendez a kolozsvári magyar ifjúság, melynek műsoráról lapunk előző

számában részletesen beszámoltunk.

Vasárnap reggel 8 órakor kezdődik meg a közgyűlés és ezután kerül a sor az új ifjúsági vezetőség megválasztására. Közgyűlés után a résztvevők együttes kirándulást rendeznek a Hóvába, melyet este 8 órakor táborúttal zár be.

A kolozsvári MNSz ifjúsága lapunk után hív meg minden magyar ifjút és leányt a közgyűlésre és kirándulásra.

Augusztus 10-ig befejeződnek a tanári képesítővizsgák

KOLOZSVAR. — A kolozsvári Tankerületi Felügyelőség a tanári képesítővizsgákkal kapcsolatosan az alábbiakat közli:

1. A vizsgák sorrendje a következő:

Július 15-én román nyelv a Ferdinand-egyetemen, Pasca professzor szemináriumában, Kereskedelmi árulszeret a kereskedelmi leányliceumban.

Július 16-án kereskedelmi ismeretek a kereskedelmi leányliceumban.

Július 22-én magyar és latin nyelv a református leányliceumban. Német nyelv a Bolyai-egyetem német szemináriumában. Történelem és földrajz a református leányliceumban, filozófia a református leányliceumban.

Július 23-án természetrajz a római katolikus fiúliceumban, kereskedelmi jog- és közgazdaságtan a kereskedelmi fiúliceumban.

Július 25-én pedagógia a református leányliceumban.

Július 26-án mennyiségtan a Bolyai-egyetem matematikai intézetében.

Augusztus 2-án fizika-vegytan a Bolyai-egyetem matematika-, természettudományi intézetében.

2. A fenti beosztás a főszakokra vonatkozik. A mellékszaktól minden jelölt az illető tárgy főszakjára kinevezett bizottság előtt vizsgázik. A gyakorlati tanításon elért eredmény a jelöltet nem gátolja a vizsga folytatásában.

3. A nemzenevelésügyi minisztérium a vizsgadíjakat felmentette. Az új díjak a következők: gyakorlati vizsga 20.000 lej, fő-tárgy 60.000 lej, melléktárgy 40.000 lej, összesen 120.000 lej. Ezt a díjat mindenkinek le kell fizetnie, ha csak a bizottságtól díjfelmentést nem kap. A gyakorlati tanítástért a kiegészítést és a főszakdíjat a jelölt főszakjaink bizottságához fizetik be, a mellékszaktól után esedékes díjak pedig annak a főszaknak javára, amelynek a bizottsága előt vizsgáznak. A díjak befizetése ugyanott történik, ahol a műtban. Vizsgára csak a díjak kiegyenlítése után lehet előállni.

4. A minisztérium a Tankerületi Felügyelőséghez visszaküldte azoknak a jelölteknek okmányait, akik beírásukat a minisztérium után kérték. Tekintettel arra, hogy az okmányok hiányosak, a Tankerületi Felügyelőség felhívja a jelöltek figyelmét: valamennyi okmányukból hozzanak be igazgatók által hitelesített másolatokat, hogy az esetleges hiányokat a bizottság titkárnál pótolhassák.

5. Tekintettel arra, hogy egyes szakcsoportok (ének, testnevelés és egészségtan) vizsgáikat már befejezték, még mielőtt a vizsgadíjak fejlemeléséről az értesítés megérkezett volna, a Tankerületi Felügyelőség felhívja az olyan iskolák igazgatóit, amelyeknél a fenti szakcsoportokra előállított tanárok működnek, hogy az illetőktől szedjék be a még esedékes vizsgadíjat és azt hajadéktalanul küldjék meg a gyakorló liceum igazgatóságának: Liceul de aplicatie maghiar Cluj, Str. 23 August 26 címre. A postai feladatevényen fel kell tüntetni az illető tanár nevét és szakját. Az összeg meőőbbi beküldése azért fontos, mert a vizsgák előreláthatólag augusztus 10-ig befejeződnek és ezután a Tankerületi Felügyelőség azonnal felterjeszti a vonatkozó ügyiratokat a minisztériumhoz érvényesítésre. Ezt azonban csak akkor tehetj, ha az előírt díjak hűnyitájánul befolytak s azokról az elszámolást a bizottságok vizsga-ügyiratjához csatolhatják.

6. A jelöltek a vizsga megkezdése előtt napon kötelesek jelentkezni, hogy az ügykezelési teendőket (díjbefizetések) elrendezhessék. A bizottság titkárajval a kapcsolatot azokban a intézetekben kell keresni, ahol a vizsgát tartják.

7. Az angol szakcsoport vizsgájának időpontjára nézve az új irányadó, amit a bizottság a jelöltekkel már közölt. Azoknak a vizsgájára vonatkozólag, akik a jogot választották mellékszaktaknak, a Tankerületi Felügyelőség később fog rendelkezni.

A tájékoztató Hadházy Sándor tankerületi főfelügyelő és Pogány Albert tankerületi felügyelő írták alá.

KOLOZSVARI SZOLGÁLTATÁS GYÓGYSZERTÁRAK. Július 11-én és 12-én szolgálatban: dr. Hintz, Örangyal, Remény, Diana és Aesculap gyógyszerterek. Mindkét napon egész éjjel szolgálatban: dr. Hintz és Remény gyógyszerterek.

LEKÖZELŐ ES HALÓKOCSI KÖZLEKEZÉSI RÁPID-VONATOKON. A CFR vezérigazgatósága az utasok kényelmére hálj- és érkezésközeleket tartatott be a főbb vonalakon közlekedő Rapid-vonatok szerelvényeibe. Háljókocsi közlekedik Bukarest és Temesvár között naponta a 13-14 Rapid-vonattal a Bukarest-Budapest (Arad-Kurticsen át) közlekedő 21-22. számú vonaton hejtenként háromszor, a Bukarest és Arad között közlekedő 21-22. számú vonaton hetenként négyszer, a Bukarest-Nagyvárad között közlekedő 42-43. számú Rapid-vonaton naponta. Elkezőkocsi csatoznak a Bukarest-Temesvár között közlekedő 13-14. számú Rapid-vonathoz, a Bukarest és

Arad között közlekedő 21-22. számú, a Bukarest és Marosvásárhely között közlekedő 31-32. számú és a Bukarest és Szatmár között közlekedő 42-43. számú Rapid-vonathoz mindennap.

MAGYAR KERESKEDŐK FIGYELMEBE! Ma délután 6 órakor a kolozsvári magyar kereskedők nagygyűlést tartanak a Magyar Népi Szövetség Farkas-utcai székházában a magyar kereskedőtársadalom érdeklő fontos politikai és gazdasági kérdések megvitatására. Minden magyar kereskedő jelenjék meg.

A CSEPLŐGÉPTULAJDONOSOKAT ES BÉRLŐKET, akik Kolozsvár határában akarnak működni, lapunk után felhívja a kolozsvári Közelítési Hivatal, hogy a július 13-án, délután 6 órakor megtartandó megbeszélésen jelenjenek meg a Közelítési Hivatal Farkas-utca 4 alatti helyiségében (11. számú szoba), a működési kör megjelölésére.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

Berlioz százéves Rákóczi-indulója

KOLOZSVAR. — Berlioz a zenei romantikának egyik legnagyobb francia mestere. Alkotásaiban forradalmár, emberi kiállásban fantasztikusan különös. Mint minden újítónak, Berlioznak is küzdeni, harcolnia kellett azzal a nagy tömeggel, amely nem akarta és nem tudta megérteni.

Neve már világhírű volt, de anyagi helyzete még mindig siralmasan állt. Ezért hangversenykörutat tesz Európa országában, hogy műveit megismerje és mutassa be. Az anyagi szükség és a dicsőség vágya viszi 1846-ban másodszor Európa fővárosaiba. Bécsből utazott Pestre néhány zenekari alkotás vezényletével. Lisztnek bizalmas barátja köré tartozott és így feltehető, hogy talán egyet-mást a magyarokról. Rokonsággal utazott abba az országba, ahol Liszt Fe-

renc bölcsőjét ringatták. A magyar nemzeti ébredés kora volt ez az időszak s így érthető, ha Berliozt bécsi jóakór arra figyelmeztették, hogy Pesten magyaros művet kellene vezényelnie, ha ennek az országnak rokonszenvét meg akarja nyerni. Kapott is Bécsben egész sor magyaros zongoraművet azért, hogy mielőtt Pestre érkezék, fogalma legyen az akkori magyar muzikáról.

Önéletrajzában — mely magyarul Wildner Ödön összeállításában és fordításában jelent meg — sok humorral írja le bécsi-pesti szakértőit és viszontagságos élményeit a magyar fővárosban. Panaszkodik a rettenetesen rossz utakra, a szabályozatlan Duna-köztérre, melyekben éleveszedelemben kellett vesztegetnie. Végül mégis megérkezett Pestre.

1846. február első napjaiban került a

magyar fővárosba. Erkel Ferenc felkereste szállásán és közölte vele, hogy a nemzeti ébredés hangulatában ajánlatos volna, ha hangversenyén valami magyaros muzsikát vezényelne. Erkel zongorához ült és eljátszott Berlioznak néhányat régi magyaros dallamainkból. A francia mester figyelmét a Rákóczi-nóta ragadta meg, annak dallamát hamarosan lejegyezte. Másnap már készen volt a Rákóczi, vagy Magyar Induló vezérkötönyve. A szövegeket azonnal kimásoltatták és meg is kezdték a zenekari próbákat.

Petrichevich Horváth László, a „Honderű” című lap szerkesztője felkereste az új mű hangjegymásolóját, megnézte a vezérkötönyvet, melyhez semmit nem értett, majd szóvá tette Berlioznak, hogy pianóval kezd a dallamot, pedig a magyarság megszokta, hogy ezt hangosan játsszák. A nagy francia megnyugtatta a fontoskodó szerkesztőt, hogy olyan forték lesznek a hangversenyen, amilyeneket életében még nem hallott.

A bemutatón a halk bevezető után, mikor az egész zenekar dübörögni kezd, a közönség olyan lelkes tüntetésbe kezdett Berlioz műve mellett, hogy az együttessnek meg kellett állnia. Újra kezdtek az indulót, s amikor befejezték, nem akart vége szakadni az ünnepségnek és Berlioz ünnepelésének. Maga Berlioz írja barátjának, Humbert Ferdinándnak: „Nem kisérlem meg, hogy leírjam az emberek felindulását és könnyeit. Csaknem borzasztó fontos volt az.” Berlioznak mindégynik pesti hangversenyén el kellett vezényelnie Rákóczi-indulóját, mindannyiszor óriási hatással.

Mielőtt Berlioz elutazott Pestről, indulója kéziratát megvette gróf Batthyány Kázmér és a budapesti zeneegyletnek ajándékozta.

Az eredeti hangszerelést a szerző később megváltoztatta és új alakjában beleszította „Fauszt elvárózása” című világhírű zenekari művébe. Berlioz Goethétől eltérőleg Magyarországon is szerepelteti Fausztot, csak hogy a műbe bevehesse a Rákóczi-indulót, mert tudta, hogy ezzel fokozni fogja Fausztja hatását.

A Rákóczi-induló át dolgozott és bővített kiadásának hangjegyet a szerző 1861-ben Győr városának ajándékozta, hálaául az ezüst koronáért, melyet a költőnek hódolata jeléül küldött a város ifjúsága.

A Rákóczi-nóta eredete ma is tisztázatlan. Sokáig Bihari János híres primásnak tulajdonították. Valószínű, hogy a kuruc idők egyik dallama. Vitathatatlan, hogy ez a muzsika lelkesítő lendülettel ritmusával az egész világot lázba ejtette.

A Rákóczi-induló berlioz hangszerezése most száz esztendő — és ha má is lelkesítő hangja a világ, ez Liszt zongorafantáziája mellett, Berlioz pompás zenekari feldolgozásának köszönhető.

LAKATOS ISTVAN IMRE

Mozik műsora:

KOLOZSVARI MOZIK MŰSORA: Capitol: Dalol a szív. Schubert-szerenád. Előadások hétköznap 5, 7 és 9 órakor. Szombaton, vasárnap és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órakor. Munkás: Fűszer és csemega. Csathó Kálmán világsikerű szindarabjának filmváltozata. Select: Az éjlet komédiája. Legújabb amerikai film. Ennél a filmmel az előadások — kivételesen — hétköznapokon 5, 7 és 9, szombaton és vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Uránia: Köjcséknéért kastély. Fűszerpekben: To'nyag, Turay, Páday, Kabos. Corso: Július 25-ig általános takarítás miatt szünet.

Július 30-ig mindenki köteles hűkölni a közmunkameg-váltási díjat

KOLOZSVAR. — A kolozsvári városi adóhivatal a következő felhívással fordul az adófizetőkhez:

A közmunka megváltásának határideje már lejárt. Az adóhivatal újabb és egyben utolsó határidőt ad a folyó évi július 30-ig, hogy mindenki eleget tessen a közmunka megváltási díja befizetési kötelezettségének. A folyó évi augusztus 1. után — kivéve a gyárak alkalmazottait, akiknél a bérjára alapján történik a levonás — mindenki a kivett összeg közzététel köteles megfizetni. A torlódás elkerülésére a befizetést csak utján is lehet eszközözni.

Butor, szőnyeg, írógép és egyéb értéktárgyak vétele, eladása.

„UNICOM”

Kossuth Lajos-utca 20. Telef. 508.

Szamos megyében helyreállt a nemzetiségi béke

Neamtu főispán üzenete a földreform során sérelmet szenvedett magyarokhoz

DES-SZENTMARGITTA. — (Kiküldött munkatársunktól.) A buzaárak közé éppen akkor szándékoztak beállni az aratók Szentmargittán, amikor ott jártunk. Szó-járásuk azt mondja: akkor volt kukorica-termés, ha két bocskorra aratnak. Már tudniük, ha a bocskorra még egy sár-bocakor is ragad. Ebben az esztendőben pedig bizony ugyancsak egy bocskorra kezdte el az aratást a szentmargittai gazda. A buza jól fizetett, még talán a kukoricán is segíthetne néhány jó eső, de a legelőt s a kaszát már aligha javíthatja fel az idő. A fajú gondját magas árakkal szokta megfizetni a város, s az állatok tartása ebben az esztendőben éppen elég gondot okoz majd a szamosmenti falvak népének is.

A nagyobb bajt azonban ezen a vidéken azok az uszítók okozták, akik minden elkövettek azért, hogy egymásra ugrassák a megye két népét. Az egyik faluban a református templomot gyalázták meg, a másikat a kukoricás közét kergették a magyarokat, a harmadikban a magyarok ablakait törték be és bizony akár szűz is elsorolhatnánk így a sovinizmus ádáz bujtogatóinak „eredményes” munkáját. Az utóbbi hetekben azonban a két nép között helyreállt a béke. Mintha kicserélték volna az embereket, azok, akik tegnap még ezernyi gondot okoztak a hatóságoknak s a két nép megbékéltetéséért megfeszített erővel küzdő demokratikus pártoknak és szervezeteknek, most már nyugodtan dolgoznak magyar földműves testvéreik mellett s azokat is hagyják nyugodtan dolgozni.

A tanító bocsánatot kér

Mintha Tabara tisztelendő a szentmargittai görögkatolikus lelkész békességre intő keresztényi szelleme aratót volna hírtelen az egész vidékre szóló diadalt. Az árpástói utmester mellett két magyar munkást is találunk, a magyarságot utat se járja már fel senki. Az egyik fajú református papjánál pedig megjelen az ottani tanító (áldozócsúrtörőkön még ő bujtotta fel, ő vezette neki a fajú sovinizsziát a magyar házak ablakainak) és megkérte, hirdesse ki a templomban, hogy 6 tisztességgel bocsánatot kér a fajú magyar néptől s igéri, ezután minden erejével a két nép összeháborításán fog fáradozni. Nem írjuk ide nevét, hátha sértene a nyilvánosság, pedig példamutatásáért becsületos lelkű emberre vall.

Megtesznek a békességért, mindent a falvak magyar vezetői is. Szentmargittán Jankó Csákány Miklós, az EMGE egyik megyei vezetője. Negyvenhét holdja van, de nadrágban jár s ezért urnak számít. Pedig inkább értelmiségi, mint ur.

Tőle kérdeztük meg először, minek tulajdonítja a hírtelen változást? Annak-e, hogy a nép most tudatosan el van foglaltva a munkával, a demokratikus pártok felvilágosító munkájának, vagy pedig egyszerűen annak, hogy a falvak népe megunt a torzszalkodást?

Megfontoltan válaszolt.

— Mondhatnám, mind a három! Ezek a jölelők, szorgalmas román földművesek soha se bántották volna magyar földműves testvéreiket, ha uszítók fel nem háborították volna őket.

Sok mindenről beszélünk még Csákány Miklóssal. Székelyudvarhelyi ember, de vagy husz éve él ezen a vidéken és mint az EMGE egyik vezetője, minden fajú ismer. Az ismeret szorosán hozzákötötte a realitásokhoz.

— Ide kellene hozni vagy egy hónapra minden földimot, ahol román tenger vesz körül minden magyar családot. Itt tanulhatnánk!

Tisztelet jár s okos tárgyilagossággal szűrte a rémhíreket, amelyek mint a dudva nőnek ki a földből. Aztán olyan is akad, aki a dudvát ahejyett, hogy gyomjálná, hát még gondozza, termeli.

Az egyik környékbeli fajú tisztelőt megkérdezte tőlünk, igaz-e, hogy ebben az évben tartják az utolsó magyarnyelvi érettségi vizsgát? A tisztelőt nem tartozik a dudvagonozók közé, jóindulatú ember, meg is ehette azt, amit kérdeztünk. Kérdéssel voltunk kénytelenek válaszolni.

— Kitérő hajtott-e, tisztelőt ur?

— Beszéltek.

— Nem gondolja-e, hogy azok beszélnek nyelveket, akik, ha már nem tudják letagadni a Magyar Népi Szövetség eredményes munkáját, hát ilyeneket terjesztenek?

— Lehet, hogy így van — mondotta, majd kis gondolkodás után hozzátette: Egész biztos, hogy így van, s most már tudom, hogy vigyázni kell az ilyen hírek terjesztésére!

Egy másik faluban azt kérdezték tőlünk, igaz-e, hogy azokat, akik az agrár-reformkor földet szereztek, olyan adókkal fogják majd sújtani, hogy akár azonnal

vehetik a koljusbotot? A kérdező román volt, most kapott egy holdat, azt felelt. Szeme dühösen fellobbant, amikor bebizonyítottuk neki, hogy reakciós, manjista rémhírnek ült fel.

— A gazemberek! — mormogta és ökölbe szorult keze.

Magyar földművesek tragédiája

Sokszor tragikusabb azonban a magyar földművesek ügye. Annyira eszédítette őket a magyar reakciók hasonló értelmű rémhírterjesztése, hogy nem is igen tülekedtek a földért. Hát ha a románokat is ilyesmivel fenyegetik — így gondolkodtak —, mi lesz akkor a földhöz jutott magyar földműves sorsa? De a román reakció ezt a rémhírt csak választási propagandának szánta: „Ha Manjura szavaztok — hirdetik — nem lesz súlyos adó, megtarthatjátok a földet!” Így akarják elrejtetni a román földműves elől az igazságot, hogy Manju ezt az agrár-reformot sohasem akarta, kézzel-lábbal tiltakozott ellene és most is minden erejével azon van hogy visszacsinálja vagy legalább is a kisajátítottaknak busás kárpótlást adasson az adózó nép terhére. A román

reakció közben arra uszítja a román földműveseket, hogy magyar testvéreiknek ne adjanak földet. A magyar reakció pedig — hű fegyvertársként — segédkezik a román reakciónak: „ne sokat törődjétek a föld-reformmal, úgy se marad titeket a föld!”

Ezen a téren hát minden erővel küzdeni kell, mert a föld nemzetiségi különbség nélkül azé kell legyen, aki azt megdolgozza. Szentmargittáról hazafelé jövet megnyugodva gondoltunk arra, hogy a beállott békesség folytán sikerülne-e kell a demokratikus pártok azon törekvésének is, hogy a földreform körül vészasságot helyreigazítsák.

Désre érve utunk Neamtu Gheorghe főispánhoz vezetett. Hírétől többször találkoztunk a vidéken. Dicsérték.

Tőle is azt kérdeztük meg először, amit Csákány Miklóstól. Minek tulajdonítja a hírtelen változást?

Neamtu főispán nyilatkozata

— A román nép — mondotta — megértette, hogy életereke függnek ahhoz, hogy a veje együtt él magyarsággal jó egyetértésben éljen. Kétségtelen, hogy e megértést elsősorban a demokratikus Groza-

Leleplezték az utóbbi idők legnagyobb ékszerrablását

A hesseni koronaékszerek fantasztikus útja a kronbergi várkastély pincéjéből az Egyesült Államokba

NEWYORK. — Az amerikai rendőrség leleplezte az utóbbi idők legnagyobb szabású ékszerrablását.

Jack Durant, az amerikai hadsereg ezredese, amikor csapata élén bevonult Frankfurtba, hadiszállását a közeli kronbergi kastélyban ültette fel. Az amerikaiakban mindig is sok vonzódás volt az európai régiségek iránt. Egyes különködő amerikai milliomasok előszeretettel vásároltak meg várkastélyokat, amelyeket aztán hazaszállítottak s az Ujvilágban építettek fel újra. Jack Durant a kronbergi kastély vadregényes fái, vastag falai és cirádái között azonban nem a mult emlékeit kereste. Felkutatva a kastély minden zegér-zugát és — szerencséje volt! — a pincében megtalálta a világhírű hesseni koronaékszereket. A mesés szépségű gyémántok, aranylemezek és drágakövek értéke első pillantásra is többet ért másfél-

millió dollárnál. Jack Durant nem mert hinni a szemének. A pince környékéről mindenkit eljávoltított és felfedezéséről csak az amerikai hadsereg női kisegítő alakulata egyik kapitányának, miss Kathleen-nek szólt.

Közösen főzték ki tervüket. Elhatározták, hogy az ékszerekről nem tesznek jelentést felettes hatóságoknak, hanem különböző postacsomagokban egymásután csempézik át az Egyesült Államokba a páratlan értékű ékszerek egy részét. A terv végrehajtása sikerrel járt és Durant ezredesnek már az ékszerek csak egy részét kellett magával vinnie Németországból, amikor repülőgépen hazatért Amerikába. A gyémántokat és az aranylemezeket nem merték maguknál tartani, hanem egy csikagói vasutállomás bedobó-automatájának aljában helyezték el, az automatájának ezt a részét a kiürítéskor

hormánymak köszönhetjük és azoknak a hatóságoknak, amelyek itt a reakciós bujtogatókcal szemben a demokráciát minden vonalon megvédték.

— Jellemző — folytatta — Báca és Mihályfalva esete. A két község küldöttségét mezenestett a Kommunista Párt megyei szervezetéhez. „Ti sokat beszéltek arról — mondták —, hogy nekünk románoknak és magyaroknak testvéreként kell élnünk egymás mellett. Beláttuk, hogy igazatok volt. De azt mondtátok, közös erővel kell küzdenünk az ország felépítéséért. Nos hát, ezt akarjuk mi is. De hát a két falu között nagyon rossz az út. Hassatok oda, hogy ezt az utat megcsinálják és mi soha többé torzszalkolni nem fogunk!” A két falu kérése elem került — folytatta a főispán — és én azonnal intézkedtem, hogy kérésüket teljesítsék.

Amikor felemeltük a főispánnak, hogy utunkban egyetelen olyan magyar földművesrel sem találkoztunk, aki a földreform során földhöz jutott volna, emelt hangon mondtotta:

— Román s magyar munkák közösen vérekezték a földreformért, természetesen tehát, hogy a magyar földműveseknek számárrnyukhoz márten joguk van a földhöz! Kérem, írja meg: ezután is felszólítom a Magyar Népi Szövetség helyi szervezetét, terjesztse el minden paraszt, akár a kisajátítottak, akár a földhözjutottak során merültek fel azok! A Magyar Népi Szövetség kiküldöttel pedig foglalkozni el helyüket a földreformbizottságokban és képviseljük ott a magyar nép érdekeit!

SOMLYAI LÁSZLO

Halottfeltámasztás és szívátültetés

A szovjet orvostudomány legújabb eredményei

MOSZKVA. — Parin professzor, a világhírű szovjet tudós, nemrégiben nyilatkozatot adott a szovjet tudományos kutatás néhány érdekes és nagyjelentőségű új eredményéről.

— Szinicin — kezdte Parin professzor — fiatal farmakológus, aki a Volgamenti Gorkij-ban végzi kísérleteit. Néhány évvel ezelőtt kezdte kísérletezni békákban, mégpedig oly módon, hogy a békába egy második szívet ültetett be. Mivel igen kis méretekről volt szó, új eljárás talált fel, amelynek lényege, hogy a második szívet celluloid gyűrűk által kötötte össze az erekkel. Kísérlete teljes sikerrel járt, a második szív a békában nemcsak tovább élt, de tovább dolgozott is.

— Ezután Szinicin tovább ment. Most már kicserélte a két szívet, illetve új szívet ültetett a békába. Ezek a kísérletek is teljes sikerrel jártak, volt olyan eset, hogy a béka több mint egy esztendeig élt az átültetett szívvél. Egy ilyen békát nekem is küldött Szinicin, ez hónapokig élt laboratóriumomban s a szívátültetés után tíz hónappal pusztult el. Mikor felboncoltuk, kitért: az átültetés olyan jól sikerült, a szív olyan tökéletesen odanőtt, hogy csak a celluloid gyűrűről lehetett felismerni, hogy nem eredeti, hanem átültetett szív.

— Most Szinicin melegvérű állatokon, házinyulakon, macskákon, kutyákon kezdett kísérletezni. Eredeti módszerével a melegvérű állatokba is második szívet ültetett, mégpedig a nyakon kapcsoltu azokat az ülőrendszerbe. Mikor ezek a kísérletek is sikerre vezettek, átért a második etapra, a melegvérű állatok szívet kísérlete meg pótolni oly módon, hogy bekapcsolta a második szívet és amikor az odanőtt, kioperálta az eredetit. Szinicin ezzel a kísérlettel eddig még nem ért el teljes sikert, de az állatok az eredeti szív kivétele után még egypár napig éltek a pótszívvél is.

— Ezeknek a kísérleteknek a szovjet tudósok nagy elméleti jelentőséget tulajdonítanak, de egyelőre még sok és nehéz munka van hátra, amíg az emberen lehet sikeres szívátültetést végrehajtani.

— Egy másik szovjet tudós, Nejkovszki professzor is nagyjelentőségű kísérletet végzett a szívről és olyan készüléket konstruált, amelynek segítségével, bármily hihetetlenül hangzik is, ugyszólván fel lehet támasztani a halottat. Nejkovszki professzor feltámasztási kísérletei sikerrel jártak. Súlyosan sebesült katonákkal kísérletezett, akiknek szívük működése megszünt. Abban a percben, amikor a szívül-

ködés megállt, a professzor bekapcsolta készülékét, amely a vérkeringést a szív kikapcsolásával mozgása hozta és mozgásban tartotta mindaddig, amíg a szív kipi-hente magát s ismét alkalmassá vált a vérkeringés szabályozására. Ezzel a kísérlettel Nejkovszki professzor számtalan halálos sebesülteket mentett meg és a szó teljes értelmében feltámasztotta a halottakat. Igaz, erre csak akkor képes, ha a szív-működés megszűnésének percében avatkozik be, de ez is páratlan eredmény.

— A szovjet professzorok kísérleteinek eredményei azonban eljutottak az amerikai sajtóba — mondja Parin professzor — és ott olyan módon találták fel azokat, aminek az eredménye néhány igen furcsa levél volt. Szinicin például levelet kapott, amelyben valaki aziránt érdekelt, hogy mikor mehet ki a Szovjetunióba, mert új szívre lenne szüksége. Nejkovszki professzornak viszont egy dicszardag amerikai nő óriási homorizmot ajánlott fel, ha kijön hozzá Amerikába és feltámasztja a fiát. A nő egyébként akkor már fél éve halott volt.

Parin professzor hangsúlyozta: a szovjet kutatók nem a szenzációt hajhásszák, hanem a tudományt és a tudományról az emberiség fejlődését igyekeznek szolgálani.

Szombaton nyílik a Tália-mozgó!

Megnyitó műsor:

ÁLOMKERINGŐ

SÁRDY

LATABAR

ZSILLEY

énekes és könnyekig kacagató magyar vigjátéka. — Előadások: Szombat, vasárnap 3, 5, 7 és 9 óraker, hétköznap 5, 7 és 9 óraker.

APRÓHIRDETÉSEK

ADAS-VÉTEL

BIZOMANYBA elfogadok ruhaneműt, biciklit és autópalkatrészeket. Bethlen-utca 15, ócskásület. 2535

SZÜKSÉGE van varrógépre? Most vásárolhat olcsón, mert elköltözés miatt az összes raktáramon lévő férfi és női szüllyesztős varrógépeimet vételeárban, haszon nélkül kiárusítom. Weisz gépkereskedelem Kolozsvár, Horea-ut 58. 3193

BÉLYEGGYŰJTEMENYEKET, tömegbélyeget legmagasabb áron veszek. Erős, Dávid Ferenc-utca 12. 3506

RÁDIÓT modernet, nem üzemi képest vagy járművel kicserélt keresek megvételre. Ajánlatot a kiadóhivatalba „Rádió” jellegre. 3506

BUTOR, szöngy, porcellán, írógép és egyéb tárgyak vétele és eladása. „Unicom”, Kossuth Lajos-utca 20. Telefon 508. 3547

VILLANYMOTOR 5 lóerős, 220/380, transzmissziók, szerszámok, lakatosműhelyberendezések, vasanyagok eladók, esetleg társulok vagy bérbeadom. Krausa, Marosújvár, Solvay-művek. 3493

ELADÓ hálószoba, konyhakredenc, párnák, paplan. Cosbuc-utca 3 (Bern-utca), 3. ik csengő. 3582

VESZÉK 40—50 HP nyerso-ajmotort. Eladok egy kalapácsos ványológépet, egy Wolff-gyártmányú 6 lépkörös álló gőzkazán. Üzemben megtekinthető Bartos gyárfüfőjében, Kézdivásárhelyen. 3564

KOMBINÁLT háló, ebédlők, karikahajós varrógépek, írógépek, modern háló, íróasztalok, stb. kaphatók Kanyarónál, Kossuth Lajos-utca 14. 3564

ELADÓ elsőrendű kétkerekű, féderes taliga gumiráfokkal. Hegyvölgy-utca 19. 3563

100-as DKW motorbicikli három sebességváltóval, 19-es gumikkal eladó. Iuliu Cezar-utca 90. 3563

ELADÓ egy jókarban lévő kombinált szoba. Árpád-ut 11, asztalosnál. 3595

ELADÓ egy új rekamé. Tiborc-utca 8, asztalosnál. 3596

STRAFSZEKER egylovas olcsón eladó. Atjára-utca 13. 3593

ELADÓ jókarban lévő 3 HP Deutz benzínmotor. Torda, Ratiu-utca 15. 3594

JÓKARBAN lévő hangharmonika eladó. Cim Burghardt Zoltán vaskereskedése, Széchenyi-tér 28. 3589

SÜRGŐSEN eladó egy jókarban lévő kerékpár gumikkal együtt. Megtekinthető Pata-utca 197 alatt, hármass autóbussz végállomás. 3586

RÁDIÓT megvételre keresek. Cim a kiadóban. 3586

FÉRFI kerékpár jó állapotban olcsón eladó. Bethlen-utca 18. 3623

REKAMÉ, konyha, kombinált szekrény eladó. Bethlen-utca 8, asztalosnál. 3628

NAGYON szép használt kombinált és hálószoba eladó. Kossuth Lajos-utca 32. 3628

ELADÓ modern új konyhaberendezés, két személyes rekamé és egy kombinált furniós szekrény. Horea-ut 63. 3621

VESZÉK használt ruhát, fehérneműt, bakancsot. Szabadság-tér 12, Rácz. 3606

EGY jókarban lévő fehér mély gyermekkosci eladó. Ajmos vezér-utca 3. 3643

VESZÉK jókarban lévő használt parkettet. Pop Vasile, Tompa Mihály-utca 1. 3663

ELADÓ három köbméter házépítéshez való fehér kő. Vojuntariu-utca (volt Fazekas Mihály-utca) 77. 3645

KOMBINÁLT gyermekkosci eladó. Józsa Béla-utca 14. 3648

TIZENHATMÁRLEG 1000 kg-os eladó. Rákóczi-ut 20. 3647

KOMBINÁLT fehér steppet gyermekkosci eladó. Rákóczi-ut 62. 3651

MAJDNEM új férfi kerékpár, egy 1/2-es gyermekkerékpár és egy motorkerékpár hátsó új eladó. Szondi-utca 68. 3653

JÓKARBAN lévő férfi kerékpár új gumikkal eladó. Mária királyné-utca 22, II. emelet, Török. 3653

ELADÓ sürgősen egy alig használt jég-szekrény. Széchenyi-tér 41, hátul az udvarban. Érdeklődni 2—3.ig. 3618

TASKAIROGÉP sürgősen eladó. Posta-kert-utca 12. 3643

EGY tolezzárt megvételre keresek. Cim Horea-ut 4, I. 9. 3614

RÁDIÓ 4+1 lámpás eladó. Góju (Kun Géza-utca) 21, földszint, 6—8.ig. 3662

OKKAREAN lévő mély steppet gyermekkosci eladó. Görögtemplom-utca 6. 3634

WIRTH-zongora és jég-szekrény eladó. Erzsébet-ut 14, Délután 3—6.ig. 3681

KORFORGÓS sokszorosítógéppapír és egy rend fekete ruha eladó. Majális-utca (Pegala) 13, emelet. 3692

ELADÓ modern hálószoba, kombinált szoba, rekamé, Ilie Macelar-utca 3 (Zsák-utca). 3629

KOMBINÁLT szekrény, kaukázusi diófurniós, alkalmi áron eladó. „Libertas”, Mária királyné-utca 40. 2329

FILMES modern fotógépet vásárol magas áron „Libertas”, Mária királyné-utca 40. 2329

MODERN konyhák és kétszemélyes rekamé eladó. Mócsok-utja 6, asztalosnál. 3670

MODERN kombinált szoba, diófaháló, modern konyhabutorok minden elfogadható áron eladók. Dézsma-utca 13, butorüzlet. 3677

ÖSSZECSUKHATÓ vaságy beszerelt betéttel jókarban eladó. Kereszt-utca 15, Bitai. 3672

3+1 Philips üzemi képest rádió és óntöltővas könyvpréss 31x25 cm. eladó. Luncil-utca (Csongor-utca) 6. 3671

VESZÉK kifogástalan állapotban lévő babakelengyét. Horváth, Pipilior-utca 1. 3666

PUCH motorkerékpár alkatrészrel eladók. Zápolya-utca 2, faterlep. 3659

ELADÓ egy 25 tonnás excenterpréss és egy furógép. Téglás-utca 15. 3686

MELY gyári kocsis matracca jó állapotban 600.000 lejért eladó. Hősök-tere 3, 2-es autóbussz végállomás. 3655

ALKALMAZÁST KAPHAT

NYUGDIJAS tisztviselő, egyedülálló öreg ur segítő társat keresek háziparhoz. „Urionóné” jellegre. 3554

EGYEDÜLÁLLÓ mérnök vidékre keres fiatal, románul szóiban és írásban perfect, négy középiskolával bíró irodista nőt, aki mellesleg háztartásnője is lenne. Fényképes ajánlatokat „Otthon” jellegre a kiadóba. 3638

ÜGYES kiszolgálóleány fejevétel. Karola vendéglő, Szappan-utca 6. 3607

EGY fiatal leány és egy lakatosnőnek felvételt. Horea-ut 94, lakatosműhelyben. 3652

DELELŐTTI bejárónőt keres azonnalra Mignon-espresso, Egyetem-utca 2. 2328

ÖNÁLLÓAN főzni tudó minden szakácsnőt keresek azonnalra. Jelentkezni 2—4.ig. Szigei, Fűrdő-utca 10, ajtó 4. 3668

ALKALMAZUNK állandó délutáni munkára szállítómunkást jó fizetéssel. „Viktória”, Mária királyné-utca 9. 3661

GYERMEK mellé 14—20 éves leányt kiegészíteni fejevünk. Hősök-tere 3, 2-es autóbussz végállomás. 3655

ALKALMAZÁST KERES

600, 720, 1000-ig cséplőt hajtanék benzínmotorral. Felibe vagy bérbé adnám a motort. Cim Petru Maior-utca 9, vagy Gh. Baritiu-utca 20. Kántor András dohányüzemében. 3652

EGY ügyes leány varrodába tartónak ajánlkozok. Cimeket a kiadóba kérem leadni „Tanuló” jellegre. 3642

MAGANTANULÓK vizsgákra való előkészítést vállalom. Külön francia-román nyelvtanítás. Tanárnő, Horea-ut 35, I. emelet 11. 3673

AKTIV működéssel betársulnék 30—35 milliós lejjel rentabilis, megújított nyújtó üzembe vagy üzletbe. „Aktív” jellegre a kiadóba. 3669

INGATLAN-LAKÁS

ELADÓ telek, 3 szobás házzal, konyha, kút, 10 darab állat részére istállósával, nagy kerttel, 9 hold szántó- és kaszálófölddel együtt. Szászfenes, Főut 230. szám. Autóbusszjárat minden órában. 3577

ÜZLETHELYISÉG bármilyen kereskedelmi vagy ipari szakmának alkalmas, átadó. Horea-ut 56. 3499

EGY szoba, konyhát keres fiatal házaspár. Lelépést fizetek. Érdeklődni a „Tip-Top” cipőüzletben, Dózsa György-utca 22. 3590

KÉT szoba, konyha, fürdőszoba átadó. Horea-ut 91. 3610

JÖLMEŰ élelmiszerüzlet forgalmas utcánál eltávozás miatt átadó. Cimeket „Jó üzlet” jellegre. 3555

ELADÓ több lakrészből álló ház két jömenetelű üzlettel. Kajántól-ut 119. 3558

S P O R T É L E T

Szombaton este:

Derмата—Szalmári Törekvés ökölvívómérkőzés

KOLOZSVAR — A Derмата Sport Egyesület július 14-re, vasárnapra nagyszabású sportműsort állított össze. Délután 18 óra körül saját uszodájában rendezte meg az idei év első házi uszóversenyét, amelyre eddig 70 uszó nevezett be. A több számból álló verseny után a Derмата vízilabdacsapata Kolozsvár vegyes csapatával játszik.

A Derмата kitérő erőkből álló teniszcsapata egyszerre két helyről kapott meghívást a Dermagant elleni szép győzelem után. A Pusztai, Brandusa, Bekó, Radó és

a Szövérfyné Lám I. játékosokból álló teniszcsapat július 14-én, vasárnap Nagybányán játszik a Szabadság ellen, majd július 20-án és 21-én Aradon szerepel, ahol az ITA meghívásának tesz eleget.

A börtvényárak női kosárlabdacsapata meghívta vasárnapra a nagyváradi Flora SE csapatát, de a nagyváradiak véglegesen válasza még nem érkezett meg, hogy elfogadják-e a meghívást vagy sem.

A Derмата labdarúgó játékosai a vasárnapi mérkőzés után 14 napi pihenőt kaptak, mert a csapat az utóbbi hetekben már nagyon fáradtan állt ki minden mérkőzéséről.

Vasárnap délután 4 órakor az ERBA-pályán a segesvári CFR és a Derмата tekéző csapatai mérkőznek.

SPORTHÍRADÓ

Fegyelmel a Derмата. A Derмата Sport Egyesület vezetősége a vasárnapi Victoria elleni kupamérkőzés után egyes játékosok ellen fegyelmi eljárást indított, mert a mérkőzésen fektetően visszatezésztelt kettő módon játszottak. A Derмата fegyelmi bizottsága mai ülésén tárgyalja le Hegedűs Sándor és Fekete Árpád játékosok ügyét, akik nem a legsportszerűbben készültek fel a Victoria elleni kupamérkőzésre.

Az OSP vezetősége felhívja a Nép Sport Szervezet összes vezetőit és tagjait, hogy ma, csütörtökön délután 6 órakor feltétlenül jelenjenek meg az OSP helyiségében megtartandó értekezleten.

A marosvásárhelyi Dermagant elleni uszó- és vízilabdamerkőzésre készülő Vasas- és BEAC-versenyzők ma, csütörtökön délután fél 7 órakor a városi strandfürdő uszodájában megtartandó értekezleten kötelesek megjelenni az utazás megbeszélésére.

A Sanitas-Haggibbor labdarúgó szakosztályában jelentős változások történtek. Az új elnökök Lébi Miksa és Reiter Jenő lettek. A két ügyvezető elnök mellett háromtagú bizottság: Knopf Andor, Spitzer Béla és Stock Sándor tevékenykedik. Pénztáros Meichner Béla, intézők: Noé Endre és Friedmann Sándor. A vezetők megbízatala a közgyűlésig tart.

ELCSERELNEM Kolozsváron lévő 2 szoba, konyhás lakásomat hasonló vagy nagyobb bukaresztivel. Voluntariu-utca (volt Fazekas Mihály-utca) 77. 3645

ELADÓ gyümölcsös egy szobával. Bövebet Ioan Ghica-utca 9 alatt. 3578

ELADÓ jutányosan a Györgyfalvi-ut közepében egy szoba, konyhás ingatlan. Budai Deleanu-utca 46. 3608

ALKALMI házvétele! A vágóhid környékén 11 helyiségből álló házastelek sürgősen eladó. Érkekezhetni: Szabadság-tér 24, emelet, Tárkányi Sándornál. 3623

BELVÁROSI egy szoba, konyha, speizos lakásomat elcserelném egy hasonlóval a Rákóczi-részen. Érdeklődni Ecetgyár-utca 1 alatt. 3616

ELADÓ a Kölesföldön 1/2 holdas ház hely. Érdeklődni Méhes-utca 17 alatt. 3678

INGATLAN eladó Boldog-utca 20 alatt. Érdeklődni Boldog-utca 10 alatt. 3676

ELTÁVOZÁS miatt eladó egy ház hely az Irisz-telepen a várnál. Érdeklődni Calugereni-utca 9 alatt, Orbainál. 3675

ELCSERELNEM bejárásban lévő két parkettes szoba, konyhahasználatú világos lakásomat egy szoba, konyha, esetleg egy szoba, kamrával. Trefort-utca 9, Csegezi. 3673

KIADÓ egy kis üzlethelyiség az állomás közelében. Horea-ut 88. 3655

ELADÓ bevessé bombarongált családi ház a Kóvári-telepen, 2x1 szoba, konyha, két darab új csempékálfával, két speiz, két pince és melléképítmények, 19.500.000 lejért. Érdeklődni Lunga-utca 30 alatt, Kerekdomb. 3676

HAZCSERE. Kolozsvár központjában felvő két modern lakásból álló házamat elcserelném marosvásárhelyi házzal, lehetőleg villámpilléttel. Felvilágosítást ad dr. Fekete Andor ügyvéd Marosvásárhely, Bernády-tér 14. Telefon 90. 3660

KÜLÖNFÉLÉK

KOMOLY összeköttetéssel rendelkező házasságközvetítő keresek „Zsidó uriszonny” jellegre. 3649

FINOMLELKŰ, 37 éves egyedülálló úri-nő, 80.000.000 hozományjal, butorral férjhez menne komoly egzisztenciával rendelkező, 40—44 éves értékkes, jóméggel rendelkező úriemberhez. „Megbecsülém” jellegre. 3649

ELVESZETT! Varga Oszkárné Pata-utca 27 alatti lakos személyazonosságai és lakhatási engedélye. Semmis. 3649

ELVESZETT! pénztárcája a Külkajántól a Szénafűző Jäger Mátyás névre szóló iratokkal, pénzzel, Becsületes megtaláló az iratokon lévő címre juttatom ellenében juttassa vissza. Az iratok semmisek. 3659

„KOMOLY 1946” jellegre levél van. ISMERETSEG hiányában házasság céljából megismerkednék 20—30 év körüli intelligens, finomlelkű nővel némi hozományjal, 50 éves, önálló üzlet tulajdonos, hadirokkant vagyok. Fényképpel ellátott levelekre válaszolok, diszkreció mellett a fényképet visszaküldöm. Leveleket „Kétesben szép az élet” jellegre a kiadóba kérek. 3615

FÉRJHEZ mennék olyan férfihez, aki rendszer otthon után vágyik. Kis lakásom van. „Boldogság” jellegre. 3667

FÉRJHEZ menne izr. nő középkorú férfihez. „Házias” jellegre. 3667

„EXPRESSZHÁZASSÁG”-től „Magdus”, „Szöke leány”, „Napsugár az égen”, „Katalin”, „Böske”, „Eva”, „Boldogságunk”-nak levelek van a kiadóban, átvehetik. 3667

KÉREM azt az illetőt, aki orosz fogságból jött haza és a Cernél egy ítéletével be-szélte Péterfi Józsefről, értesítse aggódó családját. Péterfi Józsefné, Dézsma-utca 27. Fáradságát díjazom. 3665

Magyar Népi Szövetség Kolozsvári Szervezete

FELHÍVÁS

Kolozsvár magyar iparosságához!

IPAROSOK!

TESTVÉREK!

A Magyar Népi Szövetség iparos alosztálya 1946 július hó 14-én, vasárnap délelőtti 10 órakor a Farkas-utca 7 számú székházában

nagy iparos gyűlést

tart. Minden magyar iparos ott legyen, hogy állást foglaljunk a magyar iparosságot érdeklő gazdasági és politikai kérdésekben.

A Magyar Népi Szövetség kolozsvári Végrehajtóbizottsága.